

Búcsú Fodor István Ferenc helytörténeti kutatótól (1949–2020)

Minden településnek vannak jellegzetes alakjai, akik személyiségük és munkásságuk révén meghatározó szerepet játszanak az ott élő emberek életében. Kiknek erős egyénisége és kisugárzása révén hírük-nevük túlszárnyal a település határain, és ezáltal sokszor országos ismertségre tesznek szert. Ilyen meghatározó személyiség volt Jászfákóhalmán és a Jászságban Fodor István Ferenc is, akit nemcsak a szülőföldjén, de az elszármazott jászok településein, az ország számos megyéjében, valamint a hagyományörző és szakmai szervezetekben is jól ismertek.

De milyen kegyetlen tud lenni a sors! Az elmúlt év februárjában még a 70. születésnapja alkalmából méltattam őt a Jász Múzeumban, most pedig itt állok a ravatala előtt, és szomorúan keresem a búcsú szavait. Senki sem gondolta, hogy ilyen váratlanul magához szólítja őt az Úr! Hiszen soha nem panaszkodott, és tele volt tervekkel, amit még szeretett volna megvalósítani.

Április 21-én, egy kedd éjjelen hagyott itt bennünket, és indult el a messzi útra. S mi, akik ismertük, tiszteltük és szerettük őt, máris hiányoljuk személyét.

Többé nem látjuk őt a jellegzetes ballon kabátjában, nem olvashatjuk a *Durbincs sógor* írói álnéven írott ízes, humoros, sokszor kissé pajzán írásait a *Redemptio* újságban, s nem ír többé kitűnő helytörténeti, néprajzi könyveket, nem szervez honismereti programokat, s nem hív többé bennünket éjnek-éjjelen telefonon egy-egy halaszthatatlan szakmai ügy miatt.

Fodor Pista, mert hiszen csak így hívtuk őt, a jászsági honismereti, helytörténeti és hagyományörző munka egyik úttörője volt, aki széleskörű és felbecsülhetetlen munkásságával kitörölhetetlenül beírta nevét a Jászság aranykönyvébe.

1949. február 26-án született Jászapáttin. Gyermekkorát Apátitól 12 km-re, a jákóhalmi határ legtávolabbi részén, Varjason, vagy ahogyan ő mondta, Varnyason töltötte. Hetedikes koráig a varjasi iskolába is járt.

Pista mindig nagyon büszke volt tanyai életére, s írásaiban gyakran felidézte gyermekkorának történéseit, a

parasztember szorgosságát, kitartását és jász kamukérés humorát.

A 8. osztályba már a belterületi iskolába járt, majd a gimnázium első két osztályát a helyi közigazgatás általános iskolában és gimnáziumban végezte. A gimnázium megszűnése után a jászberényi Kállai Éva Gimnáziumban folytatta középiskolai tanulmányait. Ezt követően a nyíregyházi főiskolán könyvtárosi, Budapesten, az ELTE-n szociológusi diplomát szerzett.

Fodor István Ferenc

Fodor István egész életében Jászfákóhalmán élt. Munkáját a jákóhalmi Művelődési Ház igazgatójaként kezdte, majd öt évig az ÁFESZ-nél dolgozott, később pedig a jászberényi Városi Könyvtár munkatársa lett, ahonnan 1990-ben visszajött Jákóhalmára, hogy a település rendszerváltás utáni első polgármestere legyen. Három cikluson át vezette a települést, s működése alatt jelentősen fejlődött, gyarapodott Jákóhalmá.

Fodor István már gimnazista korában tagja lett a helyi honismereti szakkörnek, s Váradi Zoltán szakkörvezető halála után pedig ő vette át a közösség irányítását. Működése alatt rendkívül nagy érdemeket szerzett a honismereti, helytörténeti munkában.

Az ő kutatásainak köszönhetően vált ismertté több helyi születésű jeles

személy, mint például Horváth Péter, a Jászkunság első történetírója, Fazekas Dávid, a híres jákóhalmi betyár, Gubicz András ekegyáros, és felesége, Poldermann Júlia, valamint Szabó Szabolcs rajzfilmrendező életútja és munkássága.

De ugyancsak általa ismerhettük meg a Jákóhalmán szolgált kunszentmártoni pap, Hegyfoky Kabos nagy jelentőségű meteorológiai ténykedését is.

Rendkívül sokat tett Laki Ida festőművész hagyatékának megőrzéséért, melynek érdekében létrehozta a Laki Ida képtárat.

Nagy szerepe volt a helytörténeti gyűjtemény új helyre költöztetésében, az országosan védett népi műemlék, a jákóhalmi tüzelős istálló, valamint a *Kakasos Jézus* műemléki felújításában. Emellett számos emléktábla, köztéri emlék felállításának megvalósítója volt.

Fodor István nemcsak nagy hozzáéréssel kutató, de kitűnően írt is. Írásait sajátosan ízes, jó stílusú írásmód jellemezte. Szakszerű, de olvasható írásai révén vált széles körben ismertté Jászfákóhalmá történelmi múltja, népelete és humora.

Kutatásai könyvekben, tanulmányokban és kisebb lélegzetű cikkekben láttak napvilágot.

A Jász Múzeumért Alapítvány a Jászsági Füzetek c. közismert sorozatában három könyvét is megjelentette: *Jászfákóhalmi iparossága*, *Jászfákóhalmi története* és *A jászsági oktatás végvárai* című köteteket.

Emellett ő maga is egymás után jelentette meg munkáit a Tajak-Korok-Múzeumok Kiskönyvtára és a Fodor Pista Kiskönyvtára sorozatokban. Rendszeres szerzője volt a Jászsági Évkönyvnek és a *Redemptio* c. honismereti lapnak. Egy ideig ő maga is szerkesztett lapot, Jákóhalmi Polgár címmel. Számos lapnál volt külső munkatárs, mint a *Turista Magazin*, a *Természet Világa*, a *Szolnok Megyei Néplap*, majd az *Új Néplap*.

Nemcsak jó író, de nagyszerű előadó is volt. Előadásait mindig olyan népies ízzel, választékos szófordulatokkal fűszerezve tartotta, hogy teljesen lebilincselte hallgatóit. Utolsó előadását március 6-án Jászberényben, a Jász

Múzeumban megtartott *Nemzedékek kulturális jellemzői* című konferencián tartotta, ahol a tanyáról városra beköltözött emberek életmódjáról beszélt.

De a hagyományörzés terén is elévülhetetlen érdemeket szerzett. 1989-ben az ő kezdeményezésére a Jászságban Jákóhalmán emlékeztek meg elsőként a Jászkun Redemptio-ról. Egyik szervezője volt a Tavaszi emlékhadjárat jászsági eseményeinek, a szakköröseivel 2006-ban szintén elsőként elevenítették fel a *Jánoska eresztés* egykori szokását, amely kezdeményezéshez Jászdózsa, Jásztelek, majd Jászberény is csatlakozott.

Komoly szerepe volt a Jákóhalmáról kirajzott jászokkal való kapcsolatfelvételen is, melynek eredményeként ma is tartó kapcsolatot alakított ki Jász-szentlászló településsel.

Honismereti és hagyományörző munkájának egyik fontos pillére volt a közösségteremtés és a közösségépítés. Alapítója és hosszú ideig elnöke volt a Gubicz András Gazdakörnek, de a nevéhez fűződik a Jászsági Honismereti Egylet megalapítása, amelynek elnöki tisztét haláláig betöltötte.

Közreműködött a Kertbarát Klub és a Jákóhalmi Dalkör létrejöttében is.

Ő volt az, aki minden évben baráti beszélgetésre hívta Jákóhalmára a rendszerváltó polgármestereket, s ugyancsak ő adott helyet minden év december 28-án a Jászságért díjakok találkozójának is. Szakköröseivel együtt jó kapcsolatot ápolta a Jászság honismereti szakköröseivel, akiket időről-időre meghívtak és vendégül láttak.

A honismeret és a hagyományörzés mellett imádott kirándulni, szakköröseivel, és a civilszervezetek tagjaival bejárta egész Magyarországot.

Utazásaik során kiemelt figyelmet fordítottak a kirajzott jász települések, valamint jász vonatkozású emlékhelyek felkeresésére. A másik nagy „szerelme” a rejtvényfejtés volt. Versenyről-versenyre járt, s mindenhol kiemelkedő eredménnyel szerepelt.

Megszámlálhatatlan társadalmi szervezetben és civil közösségben dolgozott.

Alapítástól tagja volt a Jászok Egyesületének, elnökségi tagként működött a Honismereti Szövetségben és a Magyarország Felfedezői, a Tájak-Korok-Múzeum Országos Szövetségében, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tudományos Egyesületben, de tagja volt a Magyar Újságírók közösségének is.

Szoros kapcsolatot ápolta a jászberényi Városi Könyvtárral és a Jász Múzeummal. Jómagam még az 1970-es évek elején, az ifjúsági klub mozgalomban ismertem meg Pistát, akivel aztán a helytörténetben, honismeretben és a hagyományörzésben haláláig együtt dolgoztunk, és számos szép közös munkát valósítottunk meg.

Nagy tudását, sokrétű munkásságát, a szülőföldje iránti szeretetét széles körben elismerték, és számos díjjal jutalmazták. Birtokosa volt *IPOSZ*, valamint a *Lant és Toll Díjaknak*. „A Jászságért” Alapítványtól kilencediként kapta meg a *Jászságért Díjat*, amit ő nevezett el a jászok Nobel Díjának. Kérdemelte a *Magyar Kultúra Lovagja* címet, s 2019-ben pedig a *Magyar Ezüst Érdemkereszt Polgári Tagozat* általi kitüntetéssel ismerték el elkötelezett honismereti munkásságát.

Fodor István meghatározó személyisége volt a Jászság honismereti, helytörténeti és hagyományörző mozgalmának. Minden túlzás nélkül állíthatjuk, hogy a Jászság élő lexikona, ikonikus alakja volt, aki egész életét a honismeret nemes ügyének szolgálatába állította, amelyben kezdettől fogva hitt, s amelyért képes volt mindent megtenni.

Ízig-veéig jász volt, s erre olyan büszke volt, hogy soha nem mulasztotta el ennek kinyilvánítását.

De most Pista itt hagyott bennünket, és elment egy messzi, titokzatos világba. S mi, akik jól ismertük őt, joggal gondolhatjuk, hogy ott sem unatkozik. Minden bizonnyal már maga köré gyűjtötte az egykori honismereteseket, és folytatják a diskurzust a világ dolgaíróiról.

Kedves Pista! Nem könnyű most nekünk tőled búcsút venni, hiszen oly sokáig az életünk része voltál. De az égiek döntésével nem hadakozhatunk. Te elmentél ugyan, de írásaidban, s az általad teremtett értékekben emléked örökké élni fog.

Kedves Pista! A Jászságban élő és az elszármazott jászok, a honismereti és a hagyományörző közösségek és intézmények nevében búcsúzom most tőled. Az Isten áldjon, nyugodj békében!

Hortiné dr. Bathó Edit,
a Jász Múzeum igazgatója

(A búcsúztató elhangzott
2020. május 21-én
a jászejákóhalmi temetőben.)

Dobos László (1957–2020)

Karcag város önkormányzata 2020. június 13-án hivatalos közleménnyel tudatta, hogy méltósággal viselt súlyos betegségben elhunyt Dobos László, a

város polgármestere, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés tagja.

Dobos László Karcagon született 1957-ben. Általános és középiskolai tanulmányait követően felvételt nyert az egri Tanárképző Főiskolára, ahol 1981-ben testnevelés és földrajz szakos pedagógus diplomát szerzett. Végzését követően tanári pályáját 1981-ben kezdte a karcagi Gábor Áron Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskolában, ahol 21 évig tanított.

1994-ben választották meg először önkormányzati képviselőnek, s 1998 óta haláláig a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés tagja is volt.

2002-2010 júniusáig dr. Fazekas Sándor polgármester mellett a város oktatásért és kultúráért felelős alpolgármestereként dolgozott. 2010 júniusától 2010 októberéig ügyvezető polgármester, majd 2010 októberében Karcag város lakossága először választotta meg polgármesterének. Ezt követően 2014-ben és 2019-ben is újraválasztották, harmadik ciklusa azonban sajnálatosan korán véget ért. Munkáját halála pillanatáig szolgálatnak tekintette.

Dobos László már kultúráért felelős alpolgármesterként is fontos feladatának tekintette, és büszkén támogatta a helybéli hagyományok ápolását. Számos karcagi hagyományörző egyesület tevékenységét kísérte figyelemmel. Aktív tagja volt a Karcagi Birkafőzők Egyesületének, rendszeresen támogatta, és részt vett a Pusztai Róka Nomád Hagyományörző Egyesület, valamint a Karcagi Talpas Íjász Egyesület rendezvényei mellett a Nagykunági Népművészek Egyesülete rendezvényein, illetve egyéb karcagi hagyományörző programokon.

Emlékét kegyelettel megőrizzük. Nyugodjon békében!

Dr. Nagy Molnár Miklós, a Györffy István Nagykun Múzeum igazgatója